

Güney yeşil kokarca böceğini tanıyor musunuz?

Автор(и): проф. д.с.н. Ангел Харизанов

Дата: 05.03.2019 Брой: 3/2019

Yeşil kokarca böceğinin yaygın görülmesi, konutlara göç etme eğilimi ve hakkındaki yetersiz bilgi, ülkenin birçok bölgesindeki nüfusun büyük bir kısmında endişeye neden olmaktadır. Böceğin kurak ve sıcak yaz aylarında kitlesel üremesi, birçok bölgede ev bahçelerinde ve yerleşim yerlerine yakın alanlarda domates, biber, patlıcan ve taze fasulye gibi sebze mahsullerinde zarara yol açmasının sıkça görülen bir nedenidir. Kokarcanın zararlı faaliyeti nasıl sınırlandırılabilir?

Ergin böcekler ve nimfler 30'dan fazla familyadan bitkilere zarar verir ancak domates, biber, patlıcan, taze fasulye ve meyve veya bakla oluşturan diğer mahsulleri tercih eder. Bitkinin tüm organlarına zarar verirler, ancak gelişmekte olan meyveleri, büyüyen sürgünleri ve uç kısımları ile genç baklaları tercih ederler. Beslenme sırasında böcekler, zarar verdikleri organlara sindirim enzimlerini "enjekte eder" ve sıvılaştırılmış maddeyi emerler.

Beslenme bölgesinin çevresindeki dokular ölür. Meyveler, başlangıçta grimsi-beyaz olan ve daha sonra kahverengiye dönüp kararan çok sayıda leke ile beneklenir. Genç domates meyveleri iyi gelişmez, şekil bozukluğu gösterir ve çoğunlukla kurur. Şiddetli zarar durumunda kükürt fitotoksisitesini andırırlar. Sürgünler ve uç kısımlar grimsi-beyaz ve kahverengimsi lekelerle beneklenir ve yoğun bulaşma durumunda iyi gelişmez ve zarar görmemiş bitkilerin gerisinde kalır. Tarla koşullarında en şiddetli zarar domateste, seralarda ise biber, domates ve patlıcanda görülür. Birinci dönem nimfler beslenmez; ikinci-dördüncü dönem nimfler hafif zarara neden olurken, en zararlı olanlar erginler ve beşinci dönem nimflerdir.

Yaz aylarında ergin böcek yeşil renkteyken, sonbahar-kış döneminde sarımsı-kahverengidir. Pronotumun ön kısmında 3-5 adet beyazımsı leke ve vücudun yanlarında boyuna uzanan siyah lekeler bulunur. Yumurtalar bırakıldıktan kısa bir süre sonra soluk sarı, daha sonra ise açık turuncu renkte, fiçi şeklinde ve üst tarafta ışınsal çıkıntılara sahiptir. Birinci dönem nimf kırmızımsı renkte, bacakları ve antenleri açık renklidir; ikinci dönem nimf - kırmızı karınlı, siyah başlı, göğüslü ve bacaklı; üçüncü ve dördüncü dönem nimfler - yeşil başlı ve sırtlı, karın üstünde ve yanlarında sarı lekeli; beşinci dönem nimf ise sarı-yeşil karınlı ve vücudunda kırmızı boyuna lekeler bulunur.

Tür, açık alanda yılda iki ve kısmen üçüncü bir nesil geliştirir ve kışı ergin böcek olarak bitki artıklarında, ağaç kabukları altında, toprakta, terk edilmiş ve meskun binalarda ve diğer korunaklı yerlerde geçirir. Akşam ve gece saatlerinde böcekler ışığa şiddetle çekilir. Bir yaşam döngüsünün gelişimi esas olarak sıcaklığa, konukçu bitkiye

ve bağıl neme bağılıdır. Optimum koşullar 28-30°C sıcaklık ve %65-80 bağıl nemdir. Bu tür koşullarda ve tercih edilen konukçu domates ile bir nesil 20-25 günde, diğer koşullarda ise 25-35 ila 40-65 günde gelişir. En hızlı gelişen birinci dönem nimftir - 3 günde, en uzun süren ise beşinci dönem nimfin gelişimidir - 8 gün. Böcekler, sıcaklık 14-15°C'nin üzerine çıktığında - Nisan ayının ikinci yarısında - Mayıs başında kışlama yerlerini terk etmeye başlar. Birkaç hafta boyunca yoğun bir şekilde beslenirler, çiftleşirler ve gece yumurta bırakmaya başlarlar. Yumurta bırakma Mayıs ayının ikinci yarısında başlar. Yumurtalar yaprakların alt yüzeyine, genç meyvelere, baklalara ve sürgünlere, grup başına 25-30 ila 120-130 yumurta olacak şekilde gruplar halinde bırakılır. Birbirlerine ve bırakıldıkları yere yapıştırılırlar. Bir böcek, ek beslenme için ara vererek 250'ye kadar yumurta bırakır. Optimum koşullarda yumurta evresi 5-6 gün, nimf evresi ise 15-25 gün sürer. Nimfler Mayıs sonu-Haziran başı civarında çıkmaya başlar. Genç nimfler (birinci dönem), yumurta kabukları etrafında gruplar halinde kalır (gruptaki tüm yumurtaların çıkışı neredeyse aynı anda gerçekleşir); bu davranış, doğal düşmanlardan, olumsuz sıcaklıklardan ve düşük bağıl nemden korunmayı sağlamak için bireysel gelişim sırasında oluşur. İkinci ve üçüncü dönem nimfler de toplu halde yaşarken, dördüncü ve beşinci dönem nimfler yalnız bir yaşam tarzı sürdürür ve çoğunlukla sabahları bitkilerin uç kısımlarını mesken tutar. Sallandıklarında veya başka bir mekanik etkiye maruz kaldıklarında, toprak yüzeyine düşerler ve belirli bir süre hareketsiz kalırlar - bu, tahminleme için önemli olan katalepsi, akinezi ve tanatoz olarak bilinen bir davranıştır.

Birinci nesil ergin böcekler Haziran sonu-Temmuz başı civarında, ikinci nesil erginler ise Temmuz sonu-Ağustos ayının ilk yarısında ortaya çıkar. Temmuz, Ağustos ve Eylül ayının ilk yarısında, üreme ve zararlı faaliyet için koşullar en uygun hale gelir ve sulanan koşullarda domates, tatlı biber ve patlıcanda zarar en şiddetli seviyededir. Kısmi üçüncü nesil böcekleri Eylül ayının ikinci yarısında görülür. Eylül sonu ve Ekim aylarında böcekler yavaş yavaş kışlama yerlerine doğru hareket eder. Ilıman kuşak ülkelerinde kış aylarındaki düşük sıcaklıklar böceğin yayılışını sınırlar ve çok soğuk kışlarda ölüm oranı %70-80'e ulaşır (2017 kışı). Dişi böcekler, daha koyu renkli formlar ve iyi yağ depolamış bireyler düşük sıcaklıkları daha başarılı bir şekilde tolere eder. Sonbaharda, ergin böcekler ışığın çekiciliğiyle konutlara kitlesel olarak göç eder. 2007-2013 döneminde ve 2016 yılında, tür kurak ve sıcak yazlar nedeniyle kitlesel olarak üremiş ve ülkenin birçok bölgesinde ev bahçelerinde ve yerleşim yerlerine yakın alanlarda domates, biber, patlıcan ve taze fasulyede ciddi zarara neden olmuştur.

Kokarcanın zararlı faaliyeti nasıl sınırlandırılabilir?

*Toprak işleme, mahsulün dengeli gübrenmesi, sulama, bitkilerin yeşil aksamına yönelik işlemlerin uygulanması;

*Hasattan hemen sonra tarlaların bitki artıklarından temizlenmesi;

*Böcekleri çekmek ve insektisitlerle yok etmek için Nisan ve Haziran aylarında işleme fasulyesi ekimi;

 Клавитус®

 syngenta.

Clavitus, tamamen organik kökenli bir insektisitir ve potasyum tuzları ve yağ asitleri temelinde formüle edilmiştir. Geleneksel pestisitler içermez ve yağ asitlerinin potasyum tuzları, bitkisel yağlar ve uçucu yağların üçlü bir kombinasyonunu temsil eder; bu da yeşil kokarcaya karşı etkili koruma sağlar.

* Makale 29.02.2024 tarihinde güncellenmiştir.